

Шарль Бодлер

Квіти зла

(1821–1867)

ДО ЧИТАЧА

Над плоттю нашою й над нашими умами
Панують глупота, брехня, скупарство, гріх;
Ми любим докори сумління й живим їх,
Ми ними з'їдені, як жебраки кліщами.
Ми щедро платимо за наше зізнавання,
Затяті в злочині та підлі в каятті,
Ми повертаємось на зрадницькі путі,
Слізьми відмитися плануючи зарання...
В руках диявола всі поворозки й ниті,
Що нами рухають і силу нам дають;
Щодня будуємо собі до Пекла путь
Крізь просмерділу тьму й вогні несамовиті...
Мільйони Демонів рухливих, ніби черви,
Справляють гульбища і ходять шкереберть
У наших мозках! Ми в собі плекаєм Смерть
Та обертаємось поволі в купу мерви.
Якщо насильство, жах, убивства осоружні,
Пожежі, підступи, ножі, отруйний газ
Не стали долями банальними для нас,
Так це тому, що ми — біда! — не досить
мужні.

Та між пантерами, шакалами, вовками,
Серед потвор, які плазують, і ричать,
І жалять нас на смерть, немов холодна гадь,
В звіринці людських вад, що володіють нами,
Є найпотворніше, найзліше Страховидло!
Воно ні повзати не вміє, ні ревти,
Та, позіхаючи, ковтнуло б три світи,
Бо жити вже йому й самому остогидло.
Це лютий Сплін, Хандра, що бачить пахи й
страсти,
Покурює кальян, не відаючи сну;
Читачу, чи знаєш ти потвору цю жажну;
О лицемірний мій, на мене схожий, брате!

СПЛІН ТА ІДЕАЛ

I

БЛАГОСЛОВЕННЯ

Коли з'являється поет на цьому світі,
Його родителька від розпачу й журби
На Бога кидає прокльони ядовиті,
І співчутливо Бог сприймає ті клятьби:
«Чом народила я цей поглум? Чи не краще
На світ спровадити гадюк ціле кубло?
Будь прокляте моє кохання негодяще
І лоно трепетне, що блазня зачало!
О Боже, ти вчинив, що стала я для мужа

Свого печального бридотною навів,
Що однайшлася в нас дитина ця недужа,
Цей покруч з покручів, каліка із калік!
Та я твою злобу пролитися примушу
На твій же вимисел, на це гидке живло,
Я дерева цього скручу хирляву душу,
Щоб пуп'янків своїх розкрити не змогло!»
Так серце палахтить, з ненависті шалене,
Не розуміючи накреслень Божества,
Так мати йде сама в огонь, на дно Геєни,
Так гріх роз'ятрюють нестримані слова.
Та Ангел береже дитя! Ростає хлопчина,
Хмеліє од весни і сонця юний дар,
П'янять його зірки і квіти, наче вина,
І в хлібі чує він амброзію й нектар.
Він з вітром грається, немов крило пташаче,
Співає радісно про муки на хресті,
І Дух, що йде за ним, тривожиться і плаче,
Бо знає наперед його шляхи в житті.
Поет! Він любить всіх, за те гіркої трути
Возлюблені йому щедротно подають,
І хочуть стогони з душі його добути,
І випробовують на ньому власну лють.
Вони з ретельністю підлотною і злою
До хліба і вина, призначених йому,
Домішують плювки з гидотною золою
І посміхаються, згубивши геть страху.
Його жона кричить на площах велелюдних:

«Мене мій чоловік обожнює на здив!
За прикладом божків та ідолів паскудних,
Я накажу, щоб він мене озолотив!
І я п'янітиму від ладану і мирра,
Від м'яса, і вина, й колінопреклонінь;
За усмішку терпку подібно до Кумира,
Жадатиму хвальби, пошани і терпінь.
Як збудяться мені безбожні фарси й грища,
Я покажу божка поганського можуть:
І нігтики мої, мов гарпій пазурища,
До серця милого дорогу прокладуть.
Я вирву серце те, червоне, повне крові,
Тремтливе й трепетне, як молоде пташа,
Я пожбурну його улюбленому псові —
Нехай насититься твариняча душа!»
Поет звертається до Бога по отуху,
Возносить ясний зір і руки догори,
У сяйві блискавок свого брудного духу
Він бачить юрмища, мов купи мошкарі:
«О будь благословен, мій Господи, навіки
За те, що духові ти вказуєш оплот,
Страждання нам даєш, як чародійні ліки,
Від ницого чуття й мерзотних нечистот!
Поетові в рядах священних Легіонів
Ти місце бережеш; Поета просиш ти
На вічне торжество ясних Чеснот і Тронів,
На свято Людськості, на учту Доброти.
Я добре знаю: біль — єдине благородство,

Яке не прогризуть ні пекло, ні земля;
А щоб мені вінок сплести, потрібне мноство
Часів, епох, віків, що світять оддаля.
Та не коштовності античної Пальміри,
Тобою підняті з дна моря до зірок,
Не перли мерехтні, не дорогі сапфіри
Вплітатимуться в мій божественний вінок.
Він буде створений, як день в безоболоччі,
З прасвітла, що його безмірність берегла,
Перед яким ясні й чудовні людські очі —
То тільки стемнених свічад нужденні скла!»

II АЛЬБАТРОС

Буває, моряки піймають альбатроса,
Як заманеться їм розваги та забав.
І дивиться на них король блакиті скоса —
Він їхній корабель здалека проводжав.
Ходити по дошках природа не навчила —
Він присоромлений, хода його смішна.
Волочаться за ним великі білі крила,
Як весла по боках розбитого човна.
Незграба немічний ступає клишоного;
Прекрасний в небесах, а тут — як інвалід!..
Той — люльку в дзьоб дає, а той сміється з
нього,
Каліку вдаючи, іде за птахом вслід!